ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 24.06.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

143.

Zákon

ze dne 16. května 1946

o úpravě pracovních poměrů dotčených důsledky národní revoluce.

Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(1) By-li pracovní poměr zásahem plynoucím z důsledků národní revoluce před účinností tohoto zákona fakticky skončen jakýmkoliv způsobem proto, že proti zaměstnanci vzniklo důvodné podezření z činu trestného podle dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech, na Slovensku podle nařízení č. 33/1945 Sb. n. SNR o potrestání fašistických zločinců, okupantů, zrádců a kolaborantů a zřízení lidového soudnictví, anebo proto, že zaměstnanec před 31. prosincem 1945 vzbudil jiným jednáním nebo chováním proti sobě tak vážný a odůvodněný odpor, že nebylo lze spravedlivě požadovati na ostatních zaměstnancích, aby s ním dále spolupracovali, hledí se na pracovní poměr, jako by byl dnem faktického skončení po právu zrušen, a to i když podle pracovní smlouvy mohl býti zrušen jen za zvláštních podmínek nebo po zvláštním řízení.

(2) Byl-li však pracovní poměr takovým zásahem před účinností tohoto zákona fakticky skončen jakýmkoliv způsobem proto, že se mohlo v dobré víře předpokládati, že jsou dány podmínky podle odstavce 1, ač ve skutečnosti dány nebyly, hledí se na pracovní poměr, jako by byl dnem, kdy byl fakticky skončen, po právu vypověděn na zákonnou dobu výpovědní, a to i když podle pracovní smlouvy nemohl býti vypověděn vůbec nebo jen za zvláštních podmínek nebo po zvláštním řízení. Na mzdě (platu) za dobu výpovědi přísluší v tomto případě zaměstnanci nejvýše částka 10.000 Kčs měsíčně, nikoli však za dobu delší než tři měsíce; nadto si musí zaměstnanec dáti započítati, co ušetřil tím, že práci nekonal, jakožto i co vydělal jiným zaměstnáním nebo co vydělal úmyslně zameškal.

(3) Zaměstnanci, jehož pracovní poměr zanikl podle odstavce 1 nebo 2, nepřísluší nárok na plnění, které bylo smluveno pro případ skončení pracovního poměru.

(4) Byl-li pracovní poměr zásahem plynoucím z důsledků národní revoluce před účinností tohoto zákona fakticky skončen jakýmkoliv způsobem, aniž byly dány podmínky podle odstavce 1 nebo 2, nebo bylo-li do něho z důvodů uvedených v odstavci 1 nebo z podobných důvodů souvisících s národní revolucí zasaženo jinak (na př. dáním na dovolenou, přidělením práce za jiných pracovních, zejména mzdových či platových podmínek), mohou se zaměstnanec i zaměstnavatel domáhat, aby rozhodčí soud (§§ 2 a násl.) určil právní následky takového zásahu. Rozhodčí soud může při tom podmínky pracovní smlouvy upraviti nově; je-li v zájmu nerušeného chodu závodu, aby se zaměstnanec již nevrátil na své pracovní místo, může na návrh zaměstnavatelův prohlásiti pracovní poměr za vypověděný podle obdoby odstavce 2.

(5) Při úpravě pracovních podmínek podle předchozího odstavce přihlédne rozhodčí soud zejména k obsahu pracovních smluv obdobného druhu v jiných podnicích téhož nebo příbuzného odvětví a určí práva a závazky stran podle zásad slušnosti a účelnosti. Zruší-li rozhodčí soud v rámci nové úpravy pracovních podmínek některý závazek zaměstnavatelův nebo prohlásí-li pracovní poměr za vypovědělný, může přiznati zaměstnanci přiměřené odškodnění, nikoliv však více než částku 30.000 Kčs.

(6) Budou-li nároky zaměstnance vyrovnávány podle ustanovení tohoto paragrafu, nepříslušejí mu ze zásahů do pracovního poměru jakékoliv další nároky vůči třetí osobě. Platba, provedená zaměstnavatelem, nezakládá pro něho regresních nároků proti komukoliv.

§ 2.

Rozhodování o sporech mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, které vzejdou ze zásahů do pracovního poměru, dotčených v § 1, zejména o tom, zda pracovní poměr je zrušen a kterým dnem, o nové úpravě pracovních podmínek, jakož i o nároku zaměstnancovu na náhradu (odškodnění), je výlučně příslušný rozhodčí soud. Žaloba musí býti podána do tří měsíců ode dne, kdy rozhodčí soud zahájí činnost (§ 3 odst. 3), jinak veškeré nároky podle § 1 zaniknou.

§ 3.

(1) Rozhodčí soudy příslušné k rozhodování podle §§ 1 a 2 se zřizují v sídlech okresních úřadů ochrany práce pro jejich obvody. Ministr spravedlnosti se však zmocňuje, aby v dohodě s ministrem sociální péče vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení stanovil, že rozhodčí soud vykonává působnost pro obvod několika okresních úřadů ochrany práce.

(2) Místní příslušnost rozhodčího soudu řídí se podle pracovního místa zaměstnance v době, kdy došlo k zásahu do pracovního poměru, dotčenému v § 1.

(3) Den, kdy rozhodčí soud zahájí činnost, vyhlásí jeho předseda v Úředním listě.

§ 4.

(1) Rozhodčí soud se skládá z předsedy, jeho náměstka, potřebného počtu soudců z povolání a z přísedících z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů a jejich náhradníků.

(2) Předsedou rozhodčího soudu, jeho náměstka a ostatní soudce z povolání jmenuje vláda na návrh ministra spravedlnosti z řad soudců z povolání činných v obvodu okresního úřadu ochrany práce, přihlížejíc k jejich znalosti pracovního práva.

(3) Přísedící z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů a jejich náhradníky jmenuje ministr sociální péče, a to přísedící a náhradníky z řad zaměstnanců na návrh příslušného orgánu jednotného odborového hnutí a přísedící a náhradníky z řad zaměstnavatelů na návrh příslušného orgánu zájmového zastoupení zaměstnavatelů.

(4) Přísedícím rozhodčího soudu může býti jmenován, kdo

a) je československým státním občanem,

b) je starší 30 let,

c) není vyloučen ze zápisů do stálých seznamů voličských,

d) bydlí v obvodu příslušného rozhodčího soudu.

(5) Ustanovení tohoto zákona o přísedících platí, není-li jinak stanoveno, též o jejich náhradnících.

§ 5.

(1) Ministr sociální péče zprostí po slyšení příslušného orgánu (§ 4 odst. 3) přísedící rozhodčího soudu funkce, nejsou-li již příslušníky zájmové skupiny, z níž byli jmenováni.

(2) Ministr sociální péče zbaví přísedícího rozhodčího soudu funkce, zanedbává-li trvale povinnosti související s výkonem funkce nebo bude-li vyloučen ze zápisu do stálých seznamů voličských.

(3) Přísedící rozhodčího soudu může se vzdáti funkce jen z důležitých důvodů, o nichž rozhodne ministr sociální péče po slyšení orgánu, který přísedící navrhl.

§ 6.

Přísedící rozhodčího soudu slíbí jednou pro vždy do rukou předsedy, že budou vykonávati funkci podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a neprozradí úřední tajemství porad a hlasování.

§ 7.

(1) Přísedící rozhodčího soudu je povinen dostaviti se včas k jednání soudu a účastniti se ho až do konce.

(2) Přísedícímu, který zanedbal své povinnosti podle odstavce 1, uloží předseda senátu z úřední povinnosti nebo na návrh stran náhradu nákladů tím způsobených.

§ 8.

(1) Rozhodčí soud jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech, složených z předsedy nebo jeho náměstka nebo jiného soudce z povolání. Jako předsedy senátu a ze dvou přísedících, z nichž jeden je z řad zaměstnanců a druhý z řad zaměstnavatelů. Senáty sestavuje a povolává k jednání předseda rozhodčího soudu, přihlížeje k tomu, aby přísedící byli pokud možno příbuzného povolání jako jsou strany.

(2) O vyloučení a odmítnutí předsedy senátu rozhodčího soudu a přísedících platí obdobně předpisy platné pro vyloučení a odmítnutí soudce v civilním řízení sporném.

(3) O odmítnutí přísedícího rozhodne předseda rozhodčího soudu, o odmítnutí předsedy senátu rozhodčího soudu předseda vrchního rozhodčího soudu.

§ 9.

(1) Návrhy, stížnosti a žaloby mohou býti podány u rozhodčího soudu písemně nebo do protokolu.

(2) Strany se mohou před rozhodčím soudem dáti zastupovati zmocněnci. Zmocněncem může býti každá svéprávná osoba, která je způsobilá před soudem jednati a není pokoutníkem.

§ 10.

(1) Rozhodčí soud provede řízení, šetře obdobně ustanovení civilního řízení soudního před soudy okresními, vyjímajíc řízení ve věcech nepatrných. Řízení před rozhodčími soudy jest veřejné. Rozhodčí soud má dříve než vydá rozhodčí výrok, slyšeti strany. Může vyslýchati svědky a znalce a vzíti je do přísahy. Křivá výpověď je trestná jako křivá výpověď před řádným soudem.

(2) Nedostaví-li se strana k jednání, provede se řízení v její nepřítomnosti. Nedostaví-li se obě strany, nastává klid řízení. Na to buďtež obě strany v obsílce upozorněny.

(3) O nákladech řízení platí zásady soudního řízení sporného.

(4) Soudy a orgány veřejné správy jsou povinny vyhověti dožádáním rozhodčího soudu.

§ 11.

(1) Rozhodčí soud se usnáší většinou hlasů. Porada se koná v nepřítomnosti stran. Předseda senátu hlasuje naposledy.

(2) Nález vyhlásí předseda senátu rozhodčího soudu v témže jednání. Nález má obsahovati výrok, odůvodnění a poučení o opravných prostředcích. Nález budiž do osmi dnů ode dne vyhlášení písemně vyhotoven, podepsán předsedou senátu a doručen pak stranám.

§ 12.

Proti nálezu rozhodčího soudu je přípustné odvolání pro vady řízení, nesprávné hodnocení provedených důkazů nebo nezákonnost k vrchnímu rozhodčímu soudu. Proti výroku o nákladech je přípustna stížnost. Odvolání (stížnost) musí býti podáno do patnácti dnů ode dne doručení nálezu u rozhodčího soudu, který nález vydal, a to odvolání ve dvou stejnopisech.

§ 13.

(1) Vrchní rozhodčí soudy se zřizují v sídlech zemských soudů. Skládají se z předsedy, jeho náměstka, z potřebného počtu soudců z povolání a z přísedících z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů a jejich náhradníků.

(2) Předsedu vrchního rozhodčího soudu (jeho náměstka) a ostatní soudce z povolání jmenuje vláda na návrh ministra spravedlnosti.

(3) Přísedící vrchního rozhodčího soudu z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů jmenuje ministr sociální péče, a to přísedící z řad zaměstnanců na návrh příslušného orgánu jednotného odborového hnutí a přísedící z řad zaměstnavatelů na návrh příslušného orgánu zájmového zastoupení zaměstnavatelů.

(4) Ustanovení § 4 odst. 4 a 5 a §§ 5, 6 a 7 platí přiměřeně.

§ 14.

(1) Vrchní rozhodčí soud rozhoduje v pětičlenném senátu, který se skládá z předsedy (jeho náměstka), dvou soudců z povolání a dvou přísedících z nichž jeden je z řad zaměstnanců a druhý z řad zaměstnavatelů. Ustanovení § 8 odst. 1 věta druhá platí obdobně.

(2) O vyloučení a odmítnutí členů vrchního rozhodčího soudu platí obdobně ustanovení § 8 odst. 2; o odmítnutí předsedy senátu a ostatních soudců z povolání rozhodne president příslušného zemského soudu, o odmítnutí přísedících z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů předseda vrchního rozhodčího soudu.

§ 15.

Pro řízení před vrchním rozhodčím soudem platí přiměřené předpisy o řízení odvolacím před řádnými soudy, pokud není jinak stanoveno.

§ 16.

(1) Bylo-li odvolání podáno opožděně, odmítne je předseda senátu rozhodčího soudu. Jinak doručí stejnopis odvolání odpůrci, který může podati do patnácti dnů ode dne doručení odvolací sdělení ve dvou stejnopisech.

(2) Podal-li odpůrce odvolací sdělení nebo prošla-li marně lhůta k jeho podání, předloží předseda senátu rozhodčího soudu odvolání se všemi spisy vrchnímu rozhodčímu soudu.

§ 17.

(1) Vrchní rozhodčí soud usnáší se většinou hlasů; předseda hlasuje naposledy.

(2) Nález budiž do osmi dnů písemně vyhotoven, podepsán předsedou senátu a doručen pak stranám.

(3) Nález vrchního rozhodčího soudu jest konečný.

§ 18.

Nabude-li vrchní rozhodčí soud přesvědčení, že odvolání bylo podáno zřejmě bezdůvodně, uloží straně, která je podala, náhradu nákladů vrchního rozhodčího soudu, spojených s projednáním odvolání. Výše těchto nákladů bude stanovena podle směrnic, které vydá ministr spravedlnosti v dohodě s ministrem sociální péče a ministrem financí.

§ 19.

Pravomocné nálezy rozhodčích soudů a vrchního rozhodčího soudu a smíry před nimi ujednané jsou vykonatelné soudní exekucí.

§ 20.

(1) Funkce přísedících rozhodčího soudu a vrchního rozhodčího soudu z řad zaměstnanců a zaměstnavatelů jest čestná. Přísedící má však nárok na náhradu hotových vydání a po případě ušlé mzdy (platu). Nárok na náhradu musí býti uplatněn do patnácti dnů po dni zasedání u předsedy rozhodčího soudu, po případě vrchního rozhodčího soudu a ten rozhodne s konečnou platností.

(2) Přísedícím rozhodčího soudu a vrchního rozhodčího soudu z řad zaměstnanců musí zaměstnavatelů poskytnouti volný čas k výkonu funkce.

§ 21.

(1) Náklady spojené se zřízením a činností rozhodčích soudů a vrchního rozhodčího soudu hradí stát. Odměny předsedům (jejich náměstkům) a soudcům z povolání určí směrnice, které vydá ministr spravedlnosti v dohodě s ministrem financí.

(2) Dohled nad rozhodčími soudy a vrchním rozhodčím soudem přísluší presidentům zemských soudů, v jejichž obvodu je sídlo rozhodčího soudu. Nejvyšší dohled přísluší ministerstvu spravedlnosti obdobně podle ustanovení, které platí o dozoru nad řádnými soudy.

(3) Kancelářské místnosti a kancelářské zaměstnance pro rozhodčí soudy obstará president krajského soudu, v jehož obvodu je rozhodčí soud zřízen a pro vrchní rozhodčí soudy president příslušného zemského soudu.

§ 22.

(1) Soudní řízení ve sporech mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, které vzešly ze zásahů do pracovního poměru, dotčených v § 1 tohoto zákona, zahájena přede dnem, kdy tento zákon nabývá účinnosti, a dosud zákona, zahájená přede dnem, kdy tento zákon nabývá účinnosti, a dosud pravomocně neskončená, se zastavují; náklady stran se navzájem zrušují. O tom vyrozumí soud strany.

(2) Byly-li sporné otázky, které vzešly mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem ze zásahů do pracovního poměru, dotčených v § 1, a to došlo-li k nim z důvodů uvedených v § 1 odst. 1 a 2 tohoto zákona, vyřízeny smírem nebo pravomocným soudním rozsudkem přede dnem, kdy tento zákon nabývá účinnosti, může se strana, jejíž práva nebo závazky byly upraveny odchylně od ustanovení § 1, domáhati žalobou u rozhodčího soudu (§§ 2 a násl.) přezkoumání věci a nového rozhodnutí. Žaloba musí býti podána ve lhůtě, stanovené v § 2 tohoto zákona. Toto ustanovení se netýká sporných otázek, které byly na Slovensku pravoplatně rozhodnuty podle nařízení č. 69/1945 Sb. n. SRN.

§ 23.

Ustanovení tohoto zákona neplatí pro osoby, na něž vztahují se předpisy dekretu presidenta republiky ze dne 4. října 1945, č. 105 Sb., o očistných komisích pro přezkoumání činnosti veřejných zaměstnanců, jakož i pro osoby, na něž se vztahuje zákon ze dne 11. dubna 1946, č. 83 Sb., o pracovních (učebních) poměrech Němců, Maďarů, zrádců a jejich pomahačů.

§ 24.

(1) Kde se v tomto zákoně mluví o Úředním listě, na Slovensku se tím rozumí Úřední Věstník.

(2) Zmocnění, daná tímto zákonem vládě, vykonává na Slovensku Sbor pověřenců, zmocnění daná ministrům vykonávají na Slovensku ministři v dohodě s příslušnými pověřenci.

§ 25.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Provedou jej ministři sociální péče a spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Nejedlý v. r. za ministra Dr. Šoltésze

Dr. Drtina v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.